

- ▣ Hlavní změny ve vyhlášce č. 27/2016 Sb.
  - ▣ a související legislativa
  - ▣ Lucie Obrovská

Zkratky

- vyhláška
- Zákon, školský zákon = z. č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů
- ŠPZ = školské poradenské zařízení (PPP, SPC)
- ČŠI = Česká školní inspekce
- ŠZ = školské zařízení
- PO = podpůrná opatření

Zkratky

- PPP = plán pedagogické podpory
- ZZ = zákonný zástupce
- OSPOD = orgán sociálně – právní ochrany dětí

Chyby v pochopení inkluzivní novely

- Pojem žáka, dítěte, studenta se speciálními potřebami, resp. s potřebou PO
- Pět stupňů PO
- Volnost škol při přijímání žáků se speciálními potřebami
- Hysterie kolem přijetí novely školského zákona účinné k září 2016 aneb nastolení stoprocentní inkluze ...?
- Další fungování speciálních škol
-

Hlavní principy

- Základní je volba rodiče // je to ale správně..?
- Již před rokem 2016 75% českých škol vzdělávalo děti s postižením
- Mezinárodní závazky z oblasti lidských práv: právo všech dětí na vzdělání v běžné škole
- Sociální model zdravotního postižení
- Důraz nikoli na druh potíží, ale na způsob podpory

Hlavní principy

- Sociální model zdravotního postižení a antidiskriminační právo
- Zákon č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací (antidiskriminační zákon)
- Civilní žaloba – kdy je možné ji použít?
- Nároky: upuštění, odstranění následků, zadostiučinění, omluva, úhrada nemajetkové újmy v penězích – výše?

Hlavní principy

- Sociální model zdravotního postižení v antidiskriminačním zákoně:
- *Pro účely tohoto zákona se zdravotním postižením rozumí tělesné, smyslové, mentální, duševní nebo jiné postižení, které brání nebo může bránit osobám v jejich právu na rovné zacházení v oblastech vymezených tímto zákonem; přitom musí jít o dlouhodobé zdravotní postižení, které trvá nebo má podle poznatků lékařské vědy trvat alespoň jeden rok.*
- Další situace, kdy je možné využít antidiskriminační zákon?

Hlavní principy

- Další tzv. diskriminační důvody zmíněné v zákoně:
- *rasa, etnický původ, národnost, pohlaví, sexuální orientace, věk, zdravotní postižení, náboženské vyznání, víra či světový názor.*
- Koncept tzv. nepřímé diskriminace osob s postižením:
- *odmítnutí nebo opomenutí přijmout přiměřená opatření, aby měla osoba se zdravotním postižením přístup k určitému zaměstnání, k výkonu pracovní činnosti nebo funkčnímu nebo jinému postupu v zaměstnání, aby mohla využít pracovního poradenství, nebo se zúčastnit jiného odborného vzdělávání, nebo aby mohla využít služeb určených veřejnosti, ledaže by takové opatření představovalo nepřiměřené zatížení.*
- Příklady diskriminačního postupu školy...?

Hlavní principy

- Tři možnosti vzdělávání žáků s vybranými druhy postižení:
  - - v běžné třídě běžné základní školy
  - - ve speciální třídě běžné školy
  - - ve speciální škole
  - - **s mentálním, tělesným, zrakovým nebo sluchovým postižením, závažnými vadami řeči, závažnými vývojovými poruchami učení, závažnými vývojovými poruchami chování, souběžným postižením více vadami nebo autismem**

Hlavní principy

- Podmínky pro zařazení do speciální třídy nebo školy:
- - žádost studenta/ZZ
- - doporučení ŠPZ
- - soulad s nejlepším zájmem
- - taková povaha postižení, že pro ni nelze žáka úspěšně vzdělávat v běžné škole a třídě

Hlavní principy

- Postupy rodičů:
- Zvolí-li si rodič pro těžce postižené dítě běžnou školu, škola dítě musí přijmout (spádová/nespádová), tzn. reálný postup: ředitel doporučí návštěvu PPP, SPC
- Pokud rodič zvolí nadbytečně speciální školu, škola dítě přijmout nemusí (může je přijmout výhradně při naplnění zákonných podmínek)
- V obou případech je otázkou, zda rodič jedná v nejlepším zájmu dítěte
-

Hlavní principy

- Právní důsledky:

- Povinnost ředitele, který se domnívá, že rodič postupuje proti nejlepšímu zájmu dítěte...?
- Úloha OSPOD, spolupráce škola: OSPOD (povinnost součinnosti a poskytování informací OSPODu při péči o děti ve smyslu § 6 zákona č. 359/1999 Sb.), oznamovací povinnost škol! § 10/4 ZOSPOD
- I otázka zařazení dítěte je podstatnou událostí v jeho životě, je třeba sledovat soulad postupu rodičů s nejlepším zájmem!

Hlavní principy

- Právní důsledky:

- - Případný podnět OSPODu soudu, ustanovení opatrovníka

- - kolize postupů škola versus rodiče – obrana skrze ČŠI, ombudsmana, soud

- - kolize postupů matka versus otec (po rozvodu apod.) – je nutné chtít souhlas obou?

Hlavní úprava vyhlášky

- Vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, ve znění pozdějších předpisů
- Týká se dětí, žáků a studentů, tj. platí pro mateřské, základní, střední, případně vyšší odborné školy, nikoli ale vysoké školy
- Jde o prováděcí vyhlášku především k § 16 školského zákona
- Obsahuje také vzdělávání nadaných žáků

Hlavní úprava vyhlášky

- Vyhláška nahrazuje vyhlášku č. 73/2005 Sb., o vzdělávání...
- Naopak vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenské pomoci ve školách a školských poradenských zařízeních **zůstala i přes novelu v platnosti**

Hlavní změny

- Vyhovění přetížení ŠPZ
- Nižší formalismus
- Nefunkční ustanovení vytváření tříd a škol podle typu postižení
- Přehledný zdroj: <http://www.msmt.cz/dokumenty-3/vyhlaska-c-27-2016-sb-o-vzdelavani-zaku-se-specialnimi-1>

Hlavní změny

- Dříve (do září 2017): povinnost zpracování plánu pedagogické podpory (PPP), ovšem praxe škol různá
- Po září 2017: PPP se formalizovaně vytváří až tehdy, pokud nepostačí poskytování PO bez něj
- Pozor na důvodnost jeho vytvoření - nikoli při zásadních obtížích – pak IVP

PPP: § 10 odst. 1

- Plán pedagogické podpory zpracuje škola, *nepostačuje-li samotné zohlednění individuálních vzdělávacích potřeb žáka při vzdělávání*, a to za podmínek stanovených v příloze č. 1 k této vyhlášce.
- V připomínkách požadavek informovat ZZ, že pokud PPP chce, musí se udělat. Neakceptováno.

Hlavní změny

- De facto se ztrácí povinnost vyrozumět žáka/ZZ o potřebě nového vyšetření (posouzení) – je to dobře?
- Termín nového posouzení bude uveden ve zprávě/doporučení, dosud to bylo tak, že bylo třeba ZZ informovat o potřebě nového posouzení
- U zjištění LMP je nutný přezkum po roce, poté již po dvou letech (opravdu nutné??? názory se různí..)
- Zařazení žáka s LMP do třídy, oddělení nebo skupiny nutno přezkoumávat každoročně (prostřednictvím dynamické diagnostiky)

§ 13 odst. 3 vyhlášky

- Zpráva a doporučení za účelem stanovení podpůrných opatření
- Poučení rodičů a žáků a také sdělení možnosti revize (také škola, ŠZ, orgán veřejné moci, ČŠI)
- Nově zprávu a doporučení nutno vydat **do 30 dnů od vyšetření žáka, nejpozději do 4 měsíců od přijetí žádosti** o poskytnutí poradenské pomoci, lze prodloužit při vyžádání názoru dalšího odborníka
- Jen dočasná výpomoc, navíc podle názoru některých nepřiměřeně dlouhé: od září **2018 opět 3 měsíce**

Nejasná aplikace:

- Z vyhlášky zmizela věta, podle níž musí žák/ZZ souhlasit s poskytováním PO, musí podepsat, že tomu porozuměl
- Chyba : ve vzoru kolonka zůstává
- Patrně lze interpretovat tak, že souhlas v poradně může, ale nemusí být udělen – nutné je ho ale pak stejně udělit ve škole: PO se reálně začne poskytovat po udělení souhlasu ZZ ve škole
- Viz diskuse ministra Štecha vs. Klaus ml.

Co naopak zůstává:

- § 19 odst. 2 vyhlášky- mají se vytvářet školy, třídy, oddělení, skupiny podle znevýhodnění (výjimka do čtvrtiny počtu žáků) // neplatí u mentálního postižení
- MŠMT plánovalo vypustit, nakonec zůstává – důsledky plánované změny by patrně byly porušením mezinárodních závazků

Co naopak zůstává

- § 19 odst. 1 vyhlášky- přednostní vzdělávání v běžné třídě a škole
- Vzdělávání žáků uvedených v § 16 odst. 9 zákona se přednostně uskutečňuje ve škole, třídě, oddělení nebo studijní skupině, která není zřízena podle § 16 odst. 9 zákona.
- - ŠPZ může doporučit vzhledem k povaze problémů nebo k dosavadnímu neúspěšnému vzdělávání vzdělávání ve speciální škole/třídě/skupině/oddělení

Co naopak zůstává

- Trocha matematiky □ aneb §§ 17 a 18 vyhlášky
- V běžné třídě zpravidla PĚT dětí s PO 2.-5.stupně, vždy max. TŘETINA celkového počtu
- Ve třídě max. ČTYŘI pedagogičtí pracovníci
- V běžné třídě max. ČTYŘI žáci podle § 16/9 ŠZ
- -- výjimky: SŠ, spádové školy, VOŠ, konzervatoř
- Pokud jde více žáků, lze asistenta „do třídy“ navíc!

Co naopak zůstává

- Trocha matematiky □ aneb § 25 vyhlášky
- Ve třídě zřízené podle § 16/9 ŠZ ŠEST – ČTRNÁCT žáků,
případně ČTYŘI – ŠEST
- Škola takto zřízená musí mít min. DESET žáků

Změny v přílohách

- Z tabulky k PO 2. a 5. stupně zmizela možnost prodloužení délky vzdělávání, ale zůstala u 3. a 4. stupně – záměr?
- Mizí podpora ŠPZ jako druh PO
- U některých PO se snižuje finanční podpora
- Technické změny formulářů

Komunikace mezi školou a ŠPZ

- Povinnost ředitele určit pedagoga odpovědného za komunikaci s ŠPZ
- Škola má povinnost poslat PPP poradenskému zařízení a případně vyhovět dalším požadavkům ŠPZ
- ŠPZ má povinnost projednat návrh PO se školou a s ŠZ

Další povinnosti škol

- Pozor na: § 2 odst. 3: PO od 2. stupně výhradně se souhlasem ZZ
- § 16 odst. 5: pokud má škola za to, že PO nestačí, musí ZZ doporučit nové vyšetření
- Dodržet vzory dle vyhlášky: příloha č. 2 = IVP (odpovědný pedagog, obsah, metody, časové rozvržení, výstupy výuky), za zpracování je odpovědný ředitel + povinnost školy seznámit s IVP pedagogy, vyhodnocování min. jednou za rok

Další povinnosti škol

- Reálně tedy:
- 90 dní dítě může čekat na vyšetření
- Poté 90 dní k vydání zprávy/doporučení- před novelou
- Škola má dalších 120 dní na začátek poskytování
- Celkem tedy 10 měsíců, navíc novelou prodlouženo

Další povinnosti škol

- § 16 odst. 3: kritizováno

- Není-li možné ze závažných důvodů zabezpečit bezodkladné poskytování doporučeného podpůrného opatření, poskytuje škola po projednání se školským poradenským zařízením a na základě informovaného souhlasu zletilého žáka nebo zákonného zástupce žáka po dobu nezbytně nutnou jiné obdobné podpůrné opatření stejného stupně. Není-li doporučené podpůrné opatření poskytnuto do 4 měsíců ode dne vydání doporučení, škola projedná tuto skutečnost se školským poradenským zařízením.

Komunikace škola: rodič, škola: asistent

- Zletilý student // ZZ
- Ne vždy je rodič zákonným zástupcem!
- Asistent pedagoga: pro max. 4 žáky // asistent do třídy
- Sebeobslužné úkony, komunikace s komunitou..
- Standardní člen pedagogického sboru
- další osoby také ve vyhlášce: tlumočník, přepisovatel, osobní asistent po vyjádření ŠPZ
-

škola: asistent

- Práva asistenta – DVPP?
- Přesné vymezení náplně v prac. smlouvě
- Asistent pedagoga na škole v přírodě? Ve školce? Na střední škole?
- Podávání léků, speciální zdravotnické úkony
- Asistent pedagoga vs. osobní asistent

Škola versus školská zařízení

- Poskytování podpůrných opatření jinde než při výuce:
- Toaleta, vycházka venku během vyuč. dopoledne, škola v přírodě
- Poskytování PO v ŠZ
- Poskytování PO v předškolním vzdělávání (povinný poslední ročník!)
- Nárok na asistenta i v ŠZ?

Kontrola nastavení a poskytování PO

- Revize - § 16b školského zákona
- NÚV – odborná kontrola
- ČŠI – kontrola škol a ŠPZ
- Možné právní důsledky: postih ČŠI, soud – ZZ, antidiskriminační žaloba (žák s postižením, žák z minority)

Formuláře – přílohy vyhlášky

- Příloha č. 1 – seznam PO
- Příloha č. 2 – IVP – náročnější, podrobnější
- Příloha č. 3 – PPP: stanovení potíží, cílů
- Příloha č. 4 – Zpráva ŠPZ
- Příloha č. 5 – Doporučení ŠPZ
- Změny v přílohách účinné až k 1. prosinci 2017

Související ustanovení: § 16/1 ŠZ

- Žákem se speciálními vzdělávacími potřebami je osoba, která k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění nebo užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření. Podpůrnými opatřeními se rozumí nezbytné úpravy ve vzdělávání a školských službách odpovídající zdravotnímu stavu, kulturnímu prostředí nebo jiným životním podmínkám žáka. Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření školou a školským zařízením.

Související ustanovení: § 16 /9 ŠZ

Pro žáky s mentálním, tělesným, zrakovým nebo sluchovým postižením, závažnými vadami řeči, závažnými vývojovými poruchami učení, závažnými vývojovými poruchami chování, souběžným postižením více vadami nebo autismem lze zřizovat školy/třídy/oddělení/studijní skupiny. Zařadit/přijmout do takové školy lze pouze žáka, shledá-li školské poradenské zařízení, že vzhledem k povaze jeho SVP nebo k průběhu a výsledkům dosavadního poskytování podpůrných opatření by samotná podpůrná opatření nepostačovala k naplňování jeho vzdělávacích možností a k uplatnění jeho práva na vzdělávání.

Související ustanovení

§ 16 odst. 9:

Podmínky pro zařazení: písemná žádost žáka nebo zákonného zástupce, doporučení školského poradenského zařízení a soulad tohoto postupu s jeho zájmem.

Související ustanovení

Ve vyhlášce podrobněji: počty a organizace

Třída, oddělení a studijní skupina zřízená podle § 16 odst. 9 zákona má nejméně 6 a nejvíce 14 žáků s přihlédnutím k věku a speciálním vzdělávacím potřebám žáků. Pokud z doporučení školského poradenského zařízení vyplývá, že by počet žáků podle věty první nepostačoval k naplňování jejich vzdělávacích možností a k uplatnění jejich práva na vzdělávání, má třída, oddělení a studijní skupina nejméně 4 a nejvíce 6 žáků.

Související ustanovení:

§ 16/10

- Ke zřízení třídy, oddělení nebo studijní skupiny podle odstavce 9 je v případě škol zřizovaných ministerstvem nebo registrovanými církvemi nebo náboženskými společnostmi, kterým bylo přiznáno oprávnění k výkonu zvláštního práva zřizovat církevní školy, nezbytný souhlas ministerstva, v případě ostatních škol souhlas krajského úřadu.

Související ustanovení:

§ 16a/2

- ▣ Vyžaduje-li to zájem dítěte nebo nezletilého žáka, doporučí škola nebo školské zařízení jeho zákonnému zástupci, aby vyhledal pomoc školského poradenského zařízení. Škola nebo školské zařízení spolupracuje před přiznáním podpůrného opatření dítěti, žákovi nebo studentovi zejména se školským poradenským zařízením, se zřizovatelem, lékařem a orgánem sociálně-právní ochrany dětí.

Související ustanovení:

§ 16a/5

-
-
- Pokud má zletilý žák, student nebo zákonný zástupce dítěte nebo žáka pochybnosti o tom, že škola nebo školské zařízení postupuje v souladu s doporučením školského poradenského zařízení, může řediteli školy nebo školského zařízení navrhnout, aby s ním případ projednal za účasti pověřeného zaměstnance příslušného školského poradenského zařízení, a ředitel je povinen jednání bez zbytečného odkladu svolat.

Související ustanovení

- ▣ § 16b/1 školského zákona: revize
- ▣ Dítě, žák, student nebo zákonný zástupce může do 30 dnů ode dne, kdy obdržel zprávu nebo doporučení školského poradenského zařízení, požádat právnickou osobu zřízenou a pověřenou ministerstvem prováděním revizí o jejich revizi. O revizi doporučení může požádat také **škola, školské zařízení..**

Související ustanovení

▣ § 10/4 ZOSPOD

- ▣ Státní orgány, pověřené osoby, školy, školská zařízení a poskytovatelé zdravotních služeb, popřípadě další zařízení určená pro děti, jsou povinni oznámit obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností skutečnosti, které nasvědčují tomu, že jde o děti uvedené v § 6, a to bez zbytečného odkladu poté, kdy se o takové skutečnosti dozví. Pokud o to ten, kdo učinil oznámení podle věty první, požádá, obecní úřad obce s rozšířenou působností ho informuje ve lhůtě 30 dnů ode dne, kdy oznámení obdržel, zda na základě skutečností uvedených v oznámení shledal či neshledal, že jde o dítě uvedené v § 6.

Další zdroje informací

Metodický pokyn MŠMT: č.j. 25 099/2007-24-IPPP

Standard práce asistenta pedagoga:

<http://inkluzе.upol.cz/ebooks/standard-pap/flipviewerexpress.html>

<http://www.asistentpedagoga.cz/>

<http://www.inkluzе.upol.cz/portal/>

<http://lp.cz/temata/prava-deti/ferova-skola/>

□ *Děkuji za pozornost!*

